

Leraar is niet veilig voor agressieve ouders

'ZE PROBEERDE

Conflicten met ouders horen bij het werk van leraren. Maar als zo'n conflict tot fysiek geweld leidt, zijn de gevolgen groot. Vooral voor de leraar. "Ik had de maanden erna veel nachtmerries."

Tekst Richard Hassink Beeld Len Munnik

ME TE WURGEN!

”

e moet met je poten van mijn kind afblijven!” Die woorden spookten nog maandenlang door het hoofd van Daphne Vinck nadat ze op een dinsdag in maart van dit jaar op een openbare basisschool in Overijssel werd aangevallen door een ouder. Het incident vond plaats op het schoolplein toen Vinck aan het einde van de schooldag haar leerlingen uit groep 3 naar buiten begeleidde. “De moeder sprak me heel agressief aan”, weet Vinck nog. “Ik zei dat ik met haar wilde praten, maar dat ik dat niet op dat moment en op die plek wilde, in het bijzijn van tientallen leerlingen en ouders. Dat accepteerde zij niet, ze greep me bij de keel en begon te knijpen. Daarna werd alles zwart en verloor ik het bewustzijn.” Het incident in Overijssel haalde de landelijke pers, evenals het voorval twee dagen later op een basisschool in Den Haag, waarbij een vader door het lint ging en de leerkracht van zijn kind probeerde te wurgen en vier vuistslagen gaf. In september ging het weer mis, nu op een andere school in Den Haag. Een vader en moeder lokten een leerkracht mee naar een leeg

‘Het is nog veel erger
wat ze de leerlingen die
toen op het schoolplein
waren, heeft aangedaan’

lokaal waar ze haar ernstig mishandelden.

De vraag dringt zich op of het hier gaat om enkele incidenten of dat er sprake is van een trend. Volgens een recent onderzoek van actualiteitenprogramma *EenVandaag* en CNV Onderwijs heeft bijna de helft van de leraren in Nederland het idee dat gezagsondermijndend gedrag van ouders de laatste twee jaar is toegenomen. Twee derde geeft aan regelmatig een grote mond van ouders te krijgen en één op de tien leraren heeft te maken gehad met lichte (duwen, tik) of zware agressie (klappen, in elkaar geslagen). “Vandaag de dag zie je dat mensen wat kortere lontjes hebben”, zegt Ine Spee, crisisadviseur en ambassadeur sociale veiligheid bij Stichting School & Veiligheid, “en dat merk je dus ook op school.” Ook advocaat Frans Lathouwers, die regelmatig namens de AOB slachtoffers van fysieke agressie bijstaat, kent de verhalen over toenemende agressie in het onderwijs. Hij wijt dat aan het tanende respect voor het leraarsberoep. Toch waarschuwt hij voor stemmingmakerij. “Er zijn daarover geen harde cijfers voorhanden, omdat scholen niet verplicht zijn alle geweldsincidenten te registreren. Ik heb hier intern wat navraag gedaan en kom dan uit op maximaal twintig incidenten per jaar. Natuurlijk is elk incident er een te veel, maar op een aantal van een kwart miljoen leraren valt dat nog mee.”

Lathouwers zou graag zien dat er een registratieplicht komt voor scholen die met fysieke agressie geconfronteerd worden (zie kader). “Met een incidentenmonitor krijg je beter zicht op het probleem waardoor werkgevers in het onderwijs, justitie en de politiek daar beleid op kunnen maken.”

Woede

Wat kun je als school tegen fysieke agressie van ouders doen? Crisisadviseur Spee denkt dat scholen er sowieso goed aan doen om gedragsregels op te stellen. Ook zouden scholen een sociaal veiligheidsplan klaar moeten hebben liggen. Toch merkt ze in de praktijk dat zo’n plan door de waan van de dag op scholen ondersneeuwt. “Zolang het allemaal redelijk goed gaat, met af en toe een incident, krijgen andere schoolzaken prioriteit.”

Stichting School & Veiligheid heeft daarom een digitaal veiligheidsplan ontwikkeld waarin scholen hun eigen documenten kunnen ‘hangen’. “Maar zelfs dan moet je dat plan er af en toe bij pakken voor een casus of een evaluatie. Anders wordt het een papieren tijger.”

Ondanks alle voorzorgsmaatregelen en protocollen is een geweldsincident op school niet altijd te voorkomen, denkt Spee. “Er zijn omstandigheden waarin de woede van een ouder uit bijvoorbeeld onmacht of frustratie zich ineens richt op een leerkracht.”

Daphne Vinck heeft dat aan den lijve ondervonden. De aanleiding voor de fysieke aanval van de moeder lag eerder op die dinsdag in de buurt van de gymzaal van de school. “Ik kwam daar om mijn leerlingen bij de gymles te brengen. In de gang trof ik de oudere zus van een leerling uit mijn klas aan. Ze was boos omdat ze even daarvoor

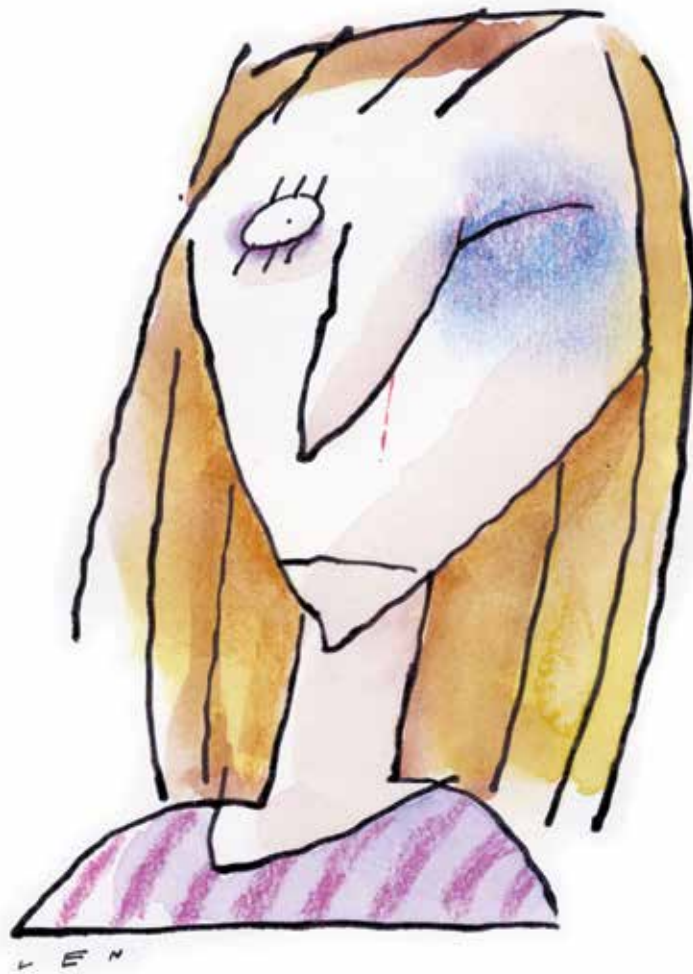

'Je moet met je poten van mijn kind afblijven!'

een aanvaring had gehad met de gymleerkracht. Ik was bang dat ze in die boze bui naar huis zou lopen, en vroeg haar even mee te gaan naar de kleedkamer om af te koelen. Ze weigerde, en nadat ik haar dat nog paar keer gevraagd had, nam ik haar bij haar arm. Ze rukte zich los, en daarbij gaf ze mij een tik. Toen heb ik haar bij haar arm gepakt en meegenomen naar de kleedkamer. Het meisje was boos en verzette zich, maar verder was er niets aan de hand."

Vinck besprak het voorval met de gymleerkracht en de leerkracht van de leerling in kwestie, maar besteedde er verder geen aandacht aan, tot de moeder van het meisje na schooltijd verhaal kwam halen. Daarbij was ze volgens Vinck niet voor rede vatbaar. "Toen ze me uiteindelijk probeerde te wurgen, hebben een collega en een ouder haar van me afgetrokken. Daar heb ik verder niets van mee gekregen, omdat ik toen al bewusteloos was." Behalve een zere hals en een flinke kras in haar nek, hield Vinck er geen blijvend lichamenlijk letsel aan over. Het geestelijk leed was wel groot. "In de maanden erna heb ik veel nachtmerries gehad. Daarin hoorde ik haar steeds weer gillen tegen me, en heel raar, ik ruik nu nog soms haar rooklucht."

Na het incident deed de school meteen aangifte bij de politie. "Deze fysieke agressie tegen een leerkracht mag je natuurlijk als school nooit over je kant laten gaan", zegt Remco Wissing, schooldirecteur en leidinggevende van Daphne Vinck. Dat een school op zo'n moment aangifte doet, is niet zo heel vanzelfsprekend, stelt advocaat Lathouwers. "In het verleden was de natuurlijke reflex van een school vaak om het klein te houden, om reputatieschade te voorkomen. Nu lekt zo'n incident ook veel sneller uit door meldingen op social media." Crisisadviseur Spee is blij dat steeds meer scholen tegenwoordig direct aangifte doen. "Leraren moeten op zo'n moment voelen dat de schoolleiding het ▶

Incidentenmonitor

Vier jaar geleden leek een landelijke incidentenmonitor heel dichtbij, maar na enkele suïcide-incidenten van kinderen die werden gepest op school, verschoof de focus van het ministerie naar sociale veiligheid in het algemeen en anti-pestmethodes in het bijzonder. "De nieuwe wetgeving sociale veiligheid is meer gericht op leerlingen en minder op leraren", zegt beleidsmedewerker Marcel Koning van de AOb. Wel is er een registratieplicht vanuit de Arbowet, maar die registreert alleen geweldsincidenten waarbij sprake is van ziekenhuisopname van de leraar en drie dagen ziekteverzuim. Koning: "Een incident waarbij een ouder een leraar tegen de grond slaat die vervolgens zonder al te ernstig kwetsuur opkrabbelt, wordt nu dus niet geregistreerd." Wel is de AOb, samen met Stichting School & Veiligheid en CNV Onderwijs, aan het onderzoeken of sociale veiligheid in de toekomst gekoppeld kan worden aan het Arbobeleid.

'Het liefst zou ik mijn boeltje oppakken en ergens anders compleet opnieuw beginnen'

voorval heel serieus neemt en dat ze door de wet beschermd worden. Daarmee geef je erkenning en dekking, ook voor collega-leerkrachten."

In augustus veroordeelde de rechter de Overijsselse moeder tot zestig uur taakstraf en het betalen van een vergoeding van 750 euro. Schooldirecteur Wissing is ondanks de straf voor de moeder niet content met de rechterlijke uitspraak. "De rechter achtte zware mishandeling niet bewezen, omdat de moeder aanvoerde dat ze uiteindelijk zelf had losgelaten. Voor ons staat die uitspraak haaks op de beloftes van de overheid om mensen in publieke functies te beschermen."

Ook Vinck kan het incident nog niet achter zich laten. "De moeder heeft aangifte tegen mij gedaan omdat ik haar dochter mishandeld zou hebben. Die aanklacht is door het OM geseponneerd, maar haar advocaat is daartegen in beroep gegaan. Zolang die zaak niet definitief van tafel is, kan ik niet verder met mijn leven."

Lathouwers vertelt dat het wel vaker

gebeurt dat ouders nadat ze over de schreef zijn gegaan, een aanklacht indienen tegen de betreffende leerkracht. "Onvoorstelbaar, zo iemand is het zicht op eigen handelen helemaal kwijt en denkt dan ook nog zijn recht te kunnen halen."

Naast angst en verdriet voelt Vinck soms ook woede als ze terugdenkt aan het incident. "Wat mij steekt, is dat die vrouw er zo gemakkelijk vanaf komt. Maar het is nog veel erger wat ze de kinderen die toen op het schoolplein waren, heeft aangedaan. Sommige leerlingen waren geschokt om hun juf zo op het plein te zien liggen. Ik ben volwassen, ik kom er uiteindelijk wel overheen, maar zij zijn misschien wel beschadigd voor de rest van hun leven."

Ongemakkelijk

Een paar maanden na het incident heeft Vinck de draad weer opgepakt. Sinds augustus valt ze in op andere openbare basisscholen van de stichting waarvoor ze ook voor het incident al invalwerk deed. Over de wijze waarop de school en het bestuur haar na het incident opving, is Vinck zeer te spreken. "Ik voelde me vanaf het begin enorm gesteund, en ook nu nog is er veel contact tussen de school, het bestuur en mij. Als ik ze ergens zou kunnen nomineren voor collega's van het jaar, dan zou ik dat meteen doen." Wel lastig vindt ze dat de moeder nog steeds rondloopt op de school. Directeur Wissing: "We hebben ervoor gekozen om de kinderen van die moeder niet de dupe te laten worden, maar achteraf bezien is dat geen gelukkige keuze geweest. Ik merk bij mezelf dat ik me nog steeds heel ongemakkelijk voel als ik die moeder in de gang zie staan. Ze heeft mijn collega bij de keel gegrepen en dat is moeilijk te verkroppen. Mijn collega's hebben dat ook." Wissing legt uit dat in het onderwijs altijd het kind centraal gezet wordt, maar dat dat op dit moment niet had gemoeten. Ook Lathouwers vindt dat het kind van een gewelddadige ouder niet op school kan blijven. "Leerkrachten moeten zich veilig voelen bij het idee dat er grenzen worden gesteld, en tegelijk zien ouders dan dat je met gewelddadig gedrag niet wekomt."

Vinck heeft haar draai nog niet gevonden. "Ik ben maanden in therapie geweest om mijn angst te overwinnen. Die heb ik nu redelijk onder controle, maar toch ben ik nog steeds bang dat ik die moeder tegenkom, op een andere school of bij de supermarkt." De eerste tijd durfde ze zelfs niet meer vanuit haar woonplaats naar de stad te rijden. "Toen ik dat uiteindelijk kon en ik een keer koffie ging drinken bij mijn collega's, heb ik eerst twee rondjes om de school gereden en tien minuten gekeken of de kust veilig was. Het is dat mijn man aan deze regio is gebonden, anders zou ik het liefst mijn boeltje oppakken en ergens anders compleet opnieuw beginnen." ■

Om privacyredenen zijn de namen Daphne Vinck en Remco Wissing gefingeerd en wordt de naam van de school niet genoemd

